

Masarykova univerzita v Brně
Filozofická fakulta
Ústav české literatury a knihovnictví
Kabinet informačních studií a knihovnictví

VIKMA10 Informační politika

Projekt Elektronické zdravotní knížky - IZIP

Autoři:

Antlová Martina, 74203

Božková Pavlína, 262769

Floriánová Žaneta, 398489

Kereková Adéla, 218010

Brno

2013

Obsah

Úvod.....	3
O projektu	4
Zdravotní knížky	4
Ocenění	5
Finanční kauza	6
Spuštění systému a firma IZIP	6
Finanční toky v průběhu let	6
Dodatky smluv	7
Mediální obraz IZIP v médiích	9
2001 - 2008	9
2009 - 2011	9
2012 – současnost	10
IZIP a spolupráce se zahraničím	12
epSOS (Smart open services for European patients)	12
PALANTE (PATient Leading and mANaging their healThcare through EHealth)	13
EZK v České republice	14
Závěr	16

Úvod

Projekt Elektronických zdravotních knížek (dále EZK) spojený se společností IZIP vznikl na počátku nového tisíciletí jako jeden z projektů spadajících do koncepce budování a rozvoje informační společnosti. Základní myšlenkou projektu bylo převést veškerou papírovou zdravotnickou dokumentaci do elektronické podoby. Tedy vytvořit jistou informační platformu pro “sdílení” zdravotnických dat mezi pacientem, praktickým lékařem, specialisty a zdravotnickým zařízením. Ačkoliv projekt získal mnohá ocenění, je od počátku doprovázen různými negativními konotacemi, které mají svůj původ především v nedůvěře klientů z možného úniku informací o jejich osobě či zdravotním stavu, v omezené funkčnosti zdravotních knížek obecně, v nejasnostech kolem financování i osob stojících za projektem a rovněž v celkovém mediálním obraze o celém projektu.

Cílem práce je zmapovat několik pohledů na projekt Elektronických zdravotních knížek. Práce je strukturována do několika částí, nejprve přináší obecné informace o projektu samotném. Jelikož finanční stránka projektu byla v médiích “hlasitě” probírána, je druhá část práce věnována právě tématu financování projektu v průběhu deseti let. Mediální obraz byl pro českou veřejnost zásadní. Pro vytvoření názoru na celý projekt, resp. pro rozhodnutí o zapojení do projektu a zřízení si EZK. Další část práce je tedy věnována mediálnímu obrazu projektu a společnosti IZIP v českých sdělovacích prostředcích. Poslední část práce se zaměřuje na mezinárodní spolupráci v rámci projektu.

O projektu

Projekt Elektronických zdravotních knížek vznikl v roce 2001 a v roce 2004 byl uveden do ostrého provozu. Základní myšlenkou tohoto projektu bylo plně nahradit stávající papírovou dokumentaci, ke které by měly oprávněné osoby přístup 24 hodin denně a která by poskytovala **souhrn všech nutných informací** o klientovi v bezpečném prostředí, přesněji „*propojující poskytovatele zdravotní péče, pacienty a zdravotní pojišťovny*“¹. EZK obsahuje informace například o předepsaných lécích a lékařských zákrocích, o celkové finanční náročnosti na léčbu klienta, informace o návštěvách lékaře, o uhrazených regulačních poplatcích atd.

Elektronická zdravotní knížka sdružuje informace o klientovi do čtyř větších celků, resp. aplikací:

- Zdravotní informace ve vlastních rukou,
- Emergentní dataset,
- Manažer zdraví,
- Osobní účet pojištěnce.

Velmi flexibilní a užitečnou, z hlediska záchrany života, se jeví aplikace **Emergentní dataset**, do které mohou v případě ohrožení zdraví **nahlédnout pracovníci záchranné služby**. Tato aplikace obsahuje například informace o krevní skupině klienta, o jeho posledním očkování proti tetanu, o jeho rizikových faktorech, alergiích či trvalé medikaci².

Ke **zřízení** této zdravotní knížky dává **souhlas** výhradně **klient**, který rovněž rozhoduje o obsahu knížky. EZK tedy není obdobou Electronic Health Record (EHR), tedy elektronického záznamu o pacientovi. Hlavním cílem projektu EZK bylo zásadním způsobem ovlivnit, resp. zvýšit kvalitu poskytovaných zdravotnických služeb, zlepšit jejich efektivitu a výrazně zjednodušit komunikaci mezi klientem a ošetřujícím lékařem, ale i mezi lékaři navzájem. Projekt se měl stát součástí eHealth.

Zdravotní knížky

Zřízení EZK je podmíněno souhlasem klienta. Založení knížky je zpoplatněno, ovšem klienti Všeobecné zdravotní pojišťovny (dále VZP) jsou tohoto poplatku zproštěni, proto tuto službu

¹ IZIP: Elektronická zdravotní knížka.[online]. IZIP, [2013] [cit. 2013-10-24]. Dostupné z: <http://www.izip.cz/>

² Elektronická zdravotní knížka. VZP ČR [online]. VZP, 2013 [cit. 2013-10-24]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/klienti/vyhody-a-prispevky/elektronicka-zdravotni-knizka>

využívají v současnosti pouze klienti tohoto pojišťovacího ústavu. Do projektu je jich tedy zapojeno více než 2,5 milionu. V systému IZIP je dále zaregistrováno téměř 21 tisíc zdravotnických pracovníků a více než 8,5 tisíce zdravotnických zařízení³. Projekt EZK byl ukončen ministrem zdravotnictví Leošem Hegerem v roce 2012, a to jako **projekt nefunkční a neužitečný**. V současné době mohou služby EZK využívat bezplatně nadále klienti VZP.

Ocenění

I přes mnohé kritické hlasy byla projektu Elektronické zdravotní knížky udělena mnohá ocenění. V České republice projekt získal celkem 4 ceny. V roce 2002 získal ocenění od Institutu ekonomických studií FSV UK jako **Nejlepší sociálně-ekonomický projekt**. V témže roce získal ocenění při příležitosti 10. mezinárodní výstavy zdravotnické techniky a farmacie **MEFA 2002**. V roce 2005 získal ocenění od ministryně informatiky za významný přínos k rozvoji informační společnosti. Následující rok byl projektu udělen poslední titul, a to za **IT projekt** roku 2005.

Na mezinárodním poli tento projekt rovněž uspěl. Evropská komise jej v roce 2004 vybrala mezi 12 nejlepších projektů EIPA a udělila mu diplom **eEurope Adwards for eHealth**. V roce 2005 tento projekt vyhrál v kategorii e-Health. Byl vybrán jako **nejlepší projekt eHealth na světě**.

³ IZIP: Elektronická zdravotní knížka. [online]. IZIP, [2013] [cit. 2013-10-24]. Dostupné z: <http://www.izip.cz/>

Finanční kauza

Jak již bylo zmíněno, do projektu byly investovány značné peníze, a právě za finanční náročnost je tento projekt kritizován. Projekt EZK stál téměř 2 miliardy korun. Vše bylo zapříčiněno nevýhodnými smlouvami a hlavně dodatky ke smlouvám. Jak se financování během doby, kdy projekt fungoval, změnilo?

Spuštění systému a firma IZIP

Samotné vytvoření systému přišlo na 300 milionů korun. Portál vlastnila firma IZIP, která během svého působení změnila status společnosti s ručeným omezeným na akciovou společnost. Kolem této firmy se objevilo několik nejasností. Za vznikem projektu EZK stála společnost IZIP, a. s. (dříve s. r. o.), zapsaná do obchodního rejstříku 8. února 2001, jejímiž jednateli byli členové Občanské demokratické strany MUDr. Milan Cabrnach, MUDr. Miroslav Ouzký (v době schválení projektu byli členy sněmovního zdravotního výboru) a MUDr. Pavel Hronek⁴. Dnes ve vedení společnosti stojí Jiří Pašek, Luboš Endrle a Miroslav Mišík.⁵ Miroslav Ouzký a Milan Cabrnach převedli akcie IZIPu na švýcarskou firmu eHealth International (dále eHI), a to zcela bezplatně⁶. Firma eHI byla založena teprve v srpnu roku 2011. Od této firmy VZP vzápětí odkoupila akcie. O odkupu akcií rozhodl tehdejší šéf VZP Pavel Horák. Byl to kontroverzní krok, za který hrozila arbitráž⁷. Bohužel se nikdy nepodaří dohledat, kdo vlastní podíl v této firmě. Akcie jsou totiž anonymní.

V současné době je majoritním vlastníkem IZIPu Všeobecná zdravotní pojišťovna (51 % akcií), která do projektu investovala téměř dvě miliardy korun, a mezinárodní počítačová společnost Asseco (49 % akcií)⁸.

Finanční toky v průběhu let

Projekt byl financován z různých zdrojů. Do roku 2004 VZP investovala 32,5 milionu korun. V době ostrého spuštění EZK (2004), kdy do projektu začali vstupovat nejen pacienti, ale i lékaři,

⁴ Výpis z obchodního rejstříku: IZIP. *Ministerstvo spravedlnosti České republiky* [online]. Ministerstvo spravedlnosti, 2012 [cit. 2013-10-24]. Dostupné z: [https://or.justice.cz/ias/ui/pdf-\\$vypis.pdf?subjektId=isor%3a100027919&typ=actual&klic=8gqh8l](https://or.justice.cz/ias/ui/pdf-$vypis.pdf?subjektId=isor%3a100027919&typ=actual&klic=8gqh8l)

⁵ O společnosti. IZIP: *Elektronická zdravotní knížka* [online]. IZIP, [2013] [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://www.izip.cz/spolecnost-izip/o-spolecnosti>

⁶ Zrušit IZIP jen tak nepůjde: akcie skončily ve Švýcarsku. *Česká televize : zprávy* [online]. Česká televize, 1996-2013 [cit. 2013-10-24]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/138313-zrusit-izip-jen-tak-nepujde-akcie-skoncily-ve-svycarsku/>

⁷ Šéf VZP Horák: Akcie Zipu jsem pořídil za babku. *Česká televize : zprávy* [online]. Česká televize, 1996-2013 [cit. 2013-10-24]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/138952-sef-vzp-horak-akcie-izipu-jsem-poridil-za-babku/>

⁸ Konec zdravotních elektronických knížek. Projekt IZIP za dvě miliardy v pěti bodech. *IHNED* [online]. Economia, © 1996-2013, 12. 5. 2012 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-55769070-konec-zdravotnich-elektronickykh-knizek-projekt-izip-za-dve-miliardy-v-peti-bodech>

se politika financování změnila. Podle smlouvy VZP začala platit za každého pacienta a lékaře. Navíc VZP platila za správu každé knížky a každý jednotlivý zápis do elektronické knížky. Zpoplatněno bylo i každé zřízení karty novému pojištěnci, a to částkou 350 korun⁹. Tyto finanční prostředky odváděla VZP firmě IZIP v letech 2004 až 2008. Dle odhadů tak mohla společnost IZIP obdržet více než půl miliardy korun.

IZIP vyplácel odměny lékařům z peněz VZP. Tyto odměny však byly o dost nižší než odměny, které vyplácela VZP IZIPu. Pojišťovna se po zjištění této skutečnosti odvolávala na to, že očekávala **přínosy a posléze i úspory**. K tomu ale nikdy nedošlo.

Dodatky smluv

V roce 2007 se změnila smlouva, která byla převedena na dobu neurčitou, a zvedly se také odměny za pacienty, lékaře i změny zápisů. A to například z 350 korun na 430 korun za nového pojištěnce. V té době platila pojišťovna téměř 8 milionů korun měsíčně jako paušál za správu projektu. V témže roce se objevila doložka, která upřesnila, kolik IZIP ročně inkasuje. Jednalo se o 150 milionů. Odůvodněním, proč VZP přešla k paušálu, vysvětlil její mluvčí Mgr. Jiří Rod následovně: „*K paušální úhradě VZP přistoupila poté, co díky rozvoji systému kmen registrovaných klientů zaznamenal opakovaně stoupající tendenci, a úhrada by v budoucnu představovala s velkou pravděpodobností značný nárůst nákladů*“.¹⁰

Po roce 2008 se finanční politika opět změnila a objevila se nová doložka. Ta změnila kompletně celé financování. Již se **neplatilo** za každou změnu či za nového pacienta. **Platily** se pouze **paušály**, a to 12,5 milionu korun za provoz systému, 6,5 milionu korun za vedení zdravotních knížek a 6 milionů korun za komunikaci mezi portálem a osobním účtem. Měsíčně tak VZP platila 25 milionů korun¹¹.

V roce 2013 se objevila zpráva, že VZP portál IZIP odkoupí za 59 milionů korun. Do té doby si jej pronajímala za 72 milionů. Tím ale všechny **výdaje nekončí**. Po převzetí portálu VZP přejdou vývojáři a klíčoví administrátoři portálu pod VZP. Náklady na jejich mzdy jsou téměř 1 milion

⁹ NOHL, Radek. Doložka ve smlouvě s VZP přinesla IZIP stamiliony. *Aktuálně* [online]. Centrum, © 1999 - 2013 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/zivot-v-cesku/clanek.phtml?id=718089>

¹⁰ NOHL, Radek. Doložka ve smlouvě s VZP přinesla IZIP stamiliony. *Aktuálně* [online]. Centrum, © 1999 - 2013 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/zivot-v-cesku/clanek.phtml?id=718089>

¹¹ NOHL, Radek. Doložka ve smlouvě s VZP přinesla IZIP stamiliony. *Aktuálně* [online]. Centrum, © 1999 - 2013 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/zivot-v-cesku/clanek.phtml?id=718089>

korun měsíčně¹².

V roce 2012 Ministerstvo zdravotnictví vyhlásilo soutěž, která má zabezpečit Elektronické zdravotní knížky do budoucna. Soutěž se jmenovala „Hospodárné a funkční zdravotnictví“.¹³ Do této soutěže se přihlásila i firma IZIP¹⁴, vítězství si ale svoji nabídkou zajistila firma Microsoft¹⁵.

¹² Další pokus skončit s IZIP přijde VZP na více než sto milionů korun. *IDnes* [online]. Mafra, © 1999 - 2013 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/konec-izip-vzp-portal-0ud-/domaci.aspx?c=A130826_154122_domaci_hv

¹³ Ministerstvo zdravotnictví vypisuje soutěž na návrh elektronizace českého zdravotnictví. *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. © 2010 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/dokumenty/ministerstvo-zdravotnictvi-vypisuje-soutez-na-navrh-elektronizace-ceskeho-zdravo_6797_2501_1.html

¹⁴ Soutěž o návrh s názvem "Hospodárné a funkční elektronické zdravotnictví". *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. © 2010 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/dokumenty/soutez-o-navrh-s-nazvem-hospodame-a-funkcni-elektronicke-zdravotnictvi_7031_114_1.html

¹⁵ Oznámení vítěze soutěže o návrh s názvem "Hospodárné a funkční elektronické zdravotnictví". *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. © 2010 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/dokumenty/oznameni-viteze-souteze-o-navrh-s-nazvem-hospodame-a-funkcni-elektronicke-zdra_7019_2501_1.html

Mediální obraz IZP v médiích

Projekt EZK od samého počátku provázela řada nejasností a skandálů, která neunikla pozornosti českých médií. Do projektu byly vkládány velké naděje. Projekt nakonec skončil neúspěchem.

2001 - 2008

Po založení firmy IZIP následovalo v roce 2002 spuštění zkušebního provozu EZK. V roce 2004 se systém dostal do běžného provozu. V roce 2005 se objevuje v médiích zpráva, že tehdejší ministr zdravotnictví **David Rath obvinil** svými výroky **spoluzakladatele** firmy IZIP Miroslava Ouzkého z „vysávání zdravotní pojišťovny“. Kritizoval také, že se firma IZIP dostala k zakázce bez výběrového řízení, což je ve státním sektoru **nestandardní postup**. „*Ministr Rath je přesvědčen, že Ouzký a jeho firma dostali zakázku jen díky kontaktům na vedení VZP, přitom Ouzký i Cabrnach v této době seděli ve zdravotním výboru sněmovny, který VZP kontroluje.*“¹⁶ Kauza nakonec dopadla v neprospěch Davida Ratha, který se navíc musel za své výroky omluvit.¹⁷

2009 - 2011

V roce 2009 média upozornila na další kauzu týkající se **vyplácení odměn** zaměstnancům firmy IZIP. Výroční zpráva IZIP z roku 2009 odhalila, že byly vyplaceny devíti pracovníkům **nadstandardní** odměny srovnatelné s odměnami top manažerů zahraničních firem, přičemž v té době už byl projekt označen za dlouhodobě nefunkční. Vyšlo také najevo, že sesterská společnost MD Access spolupracující na databázi elektronických knížek spolu s IZIP byla také velmi štedrá ke svým zaměstnancům. Nebylo by to nic neobvyklého až na fakt, že v představenstvu společnosti MD Access figurovali **stejní lidé** jako v IZIP.¹⁸

V roce 2011 se rozvířila další kauza. Rozsáhlý **audit** zadaný VZP na firmu IZIP ukázal, že 1. srpna 2011 firma IZIP **převedla** autorská **práva** ke zdravotním knížkám na jinou společnost, firmu UNIQSOL, která se tak stala vlastníkem licence a veškerého know-how.¹⁹ Prokázalo se, že se peníze vkládané VZP do IZIPu vyvádějí ven spolu s veškerými aktivy a klíčovými právy. V té době VZP řešila odkup akcií, které ležely v právnícké úschově. Pokud by si je VZP nevyzvedla, hrozila

¹⁶ Vedení firmy IZIP chce žalovat Ratha. *BBC Czech* [online]. BBC, 2013, 21. 11. 2005 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: http://www.bbc.co.uk/czech/domesticnews/story/2005/11/051121_cz_izip_1500.shtml

¹⁷ Rath se musí omluvit europoslanci ODS. *Novinky* [online]. Seznam, 2003–2013 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/101829-rath-se-musi-omluvit-europoslanci-ods.html>

¹⁸ ŠVEC, Petr a Jana SYSLOVÁ. Pacienti platí správcům nefunkčních zdravotních knížek milionové odměny. *IDnes* [online]. Mafra, 1999–2013 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/pacienti-plati-spravcum-nefunkcnich-zdravotnich-knizek-milionove-odmeny-1rw-/domaci.aspx?c=A101209_1496191_domaci_bar

¹⁹ ČTK - IZIP v hledáčku policie. Šetření startuje. 09.03.2012 otištěno na Medical Tribune, IZIP v hledáčku policie. Šetření startuje. *Medical Tribune* [online]. Medical Tribune, © 2000-2012 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://www.tribune.cz/clanek/26001>

by **mezinárodní arbitráž** ze strany švýcarských spoluvlastníků akcií, od firmy HI eHealth International²⁰. Audit také odhalil nevýhodné smlouvy se společnostmi MD Access a UNIQSOL, které jsou platné až do roku 2017 a za jejich nedodržení hrozí vysoké sankce. Ze závěrečné zprávy auditu také vyplynulo, že se stále zvyšovaly platy v IZIPu i přes nulové výsledky a nesrovnalosti v účetnictví, byla například proplacena mimořádná faktura na 64 milionů firmě MD Access bez udání důvodu.²¹

2012 – současnost

Rok 2012 znamenal pro IZIP **konečnou**. V květnu 2012 proběhla médii informace, že se premiér Nečas a ministr zdravotnictví Heger dohodli na ukončení projektu IZIP.²² Za deset let existence do něho Česká republika vložila téměř 1,8 miliardy korun. Po tomto oznámení se firma IZIP začala bránit, že ukončení je nesprávné a hrozila žalobami. Na konci roku 2012 se do celé kauzy vložila **protikorupční policie**, která vyšetřovala ztrátu bezmála 450 milionů korun. Vyšetřování bylo zahájeno na základě trestného oznámení, které podal tehdejší ministr zdravotnictví Leoš Heger.²³

V lednu 2013 zahájil Úřad průmyslového vlastnictví správní řízení o **odejmutí patentu** na systém EZK IZIP. Tento patent byl jedním z klíčových důvodů, proč společnost VZP nemohla spolupracovat s nikým jiným než se společností IZIP. Podle odborníků neměl být patent IZIPu udělen, jelikož nepopisoval žádné nové technické řešení, které by bylo opravdovým vynálezem.²⁴ Poslední velká zpráva prošla médii v září 2013. Ředitel VZP informoval, že pojišťovna koupí portál ke konci roku za částku 59 milionů.²⁵

Společnost IZIP nadále **dokazuje**, že je jen **prázdnou schránkou**, přes kterou léta proudily miliony neznámo kam. Ukázalo se, že IZIP platí měsíčně více než 100 000 Kč za pronájem prostor v budově společnosti eHealth House, která má neznámé vlastníky. Dům je zastaven u lichtenštejnské společnosti AJA Enterprise Establishment, zřejmě založené účelově. Firma eHealth si od ní

²⁰ IZIP odtékají desítky milionů, firma nemá ani autorská práva na knížky. *APUeN* [online]. 2010 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://www.apuen.cz/z-izip-odtekaji-desitky-milionu-firma-nema-ani-autorska>

²¹ STRNADOVÁ, Tereza. Z IZIP odtékají desítky milionů, firma nemá ani autorská práva na knížky. *IDnes* [online]. Mafra, © 1999–2013 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/z-izip-odtekaji-desitky-milionu-firma-nema-ani-autorska-prava-na-knizky-1ng-domaci.aspx?c=A111117_211404_domaci_brm

²² IZIP končí - ministerstvo se rozhodlo "neprotahovat agónii". *Česká televize: Zpravodajství* [online]. České televize, © 1996 – 2013, 10. 5. 2012 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/175859-izip-konci-ministerstvo-se-rozhodlo-neprotahovat-agonii/>

²³ IZIP už šetří protikorupční policie. *Česká televize: Zpravodajství* [online]. České televize, © 1996 – 2013, 27. 12. 2012 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/208877-izip-uz-setri-protikorupcni-policie/>

²⁴ IZIP může přijít o patent. Elektronické zdravotní knížky nejsou vynálezem, tvrdí kritici. *IHned* [online]. Economia, © 1996–2013, 1. 2. 2013 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59233640-izip-muze-ztratit-patent-na-zdravotni-knizy>

²⁵ Do IZIP poslala VZP miliardy. Web koupí za 59 milionů. *IHned* [online]. Economia, © 1996–2013, 30. 9. 2013 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://hn.ihned.cz/c1-60920500-do-izip-poslala-vzp-miliardy-web-koupi-za-59-milionu>

na koupi této budovy půjčila cca 2,5 milionu Eur. Na dotaz, zda o tom členové správní rady VZP ví, uvedl šéf správní rady a náměstek ministra zdravotnictví Petr Nosek, že se touto záležitostí nezabývali. V pětipatrovém objektu **sídlí** kromě firmy IZIP také společnost **MD Access** a **UNIQSOL**, kterým platil IZIP za subdodavatelské služby potřebné ke správě databáze zdravotních knížek a zajištění bezproblémového provozu portálu.²⁶

²⁶ IZIP sídlí v domě zastaveném u firmy v Lichtenštejnsku. *ZDN* [online]. Mladá fronta, 2013, 3. 5. 2013 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://zdravi.e15.cz/denni-zpravy/z-domova/insider-izip-sidli-v-dome-zastavenem-u-firmy-v-lichtenstejnsku-470237>

IZIP a spolupráce se zahraničím

Za pozitivní část kauzy IZIP se dá považovat spolupráce na projektech Evropské Unie. Tyto projekty se zaměřily na mobilizaci pacientů a snaží se tak snížit náklady a zvýšit efektivitu.²⁷

IZIP své partnerské vztahy s Evropskou unií popisuje následovně: „*Společnost IZIP se podílí na vývoji elektronického zdravotnictví (eHealth) i v evropském měřítku. Je partnerem ve dvou významných projektech Evropské komise s tematikou zdravotnické informatiky. Díky této skutečnosti neztrácí IZIP krok s okolním světem, nechává se inspirovat zahraničními technologiemi, ale také sama inspiruje. Mobilita pacienta v evropském prostoru a otevřenost systémů zdravotní péče vůči občanům ostatních členských zemí je významným evropským tématem, o jehož důležitosti svědčí značná podpora ze strany Evropské komise. Rychlý, spolehlivý a bezpečný přístup ke zdravotnickým informacím je základem pro kvalitní zdravotní péči*”²⁸. IZIP spolupracoval na projektu epSOS a nyní spolupracuje na projektu Palente. V následující části si tyto dva projekty představíme.

epSOS (Smart open services for European patients)

EpSOS je **rozsáhlým projektem** elektronického zdravotnictví, **který zřídila** Evropská komise v letech **2008 – 2011**. Projekt najdeme pod retenčním číslem **224991**. Celkové náklady se vyšplhaly na 23 milionů Eur, z čehož 11 milionů Eur pokryly dotace z Evropské Unie.²⁹

Projekt byl spuštěn 1. července 2008 a zúčastnilo se jej 23 členských států, resp. jejich ministerstva zdravotnictví, národní kompetenční centra a bezpočet nejrůznějších organizací aktivních v oblasti elektronického zdravotnictví. EpSOS své záměry popisuje následovně: „*Hlavním cílem tohoto projektu je vybudovat praktickou strukturu služeb elektronického zdravotnictví a infrastrukturu informační a komunikační technologie, a tím tak prostřednictvím různých evropských zdravotních systémů zajistit lékařům bezpečný přístup ke zdravotním informacím pacienta a zároveň ověřit užití navrhovaných řešení v rámci rozsáhlého pilotního projektu.*“³⁰

²⁷ Nejčastější otázky a odpovědi. IZIP: *Elektronická zdravotní knížka* [online]. IZIP, [2013] [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://www.izip.cz/elektronicka-zdravotni-knizka/nejcastejsi-otazky-a-odpovedi>

²⁸ IZIP v zahraničí. IZIP: *Elektronická zdravotní knížka* [online]. IZIP, [2013] [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://www.izip.cz/partnerstvi-izip>

²⁹ Projects: epSOS. *Europe's information society* [online]. European Commission, [2013], 23/01/2009 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/information_society/apps/projects/factsheet/index.cfm?project_ref=224991

³⁰ Co je to epSOS?. *EpSOS* [online]. European Commission, [2013] [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://www.epsos.eu/cesko/co-je-epsos.html>

EpSOS podporoval mezistátní vzájemnou spolupráci v oblasti zdravotnictví, právě kvůli rostoucí mobilitě v Evropě. EpSOS sloužil pro lepší komunikaci mezi pacienty a zdravotnickým personálem při cestách nejen do zahraničí. Personál měl možnost díky informačním technologiím vidět pacientovu kartu. Sloužil tedy jako prostředek pro mobilitu pacientů a snižoval náklady na přeshraniční péči o pacienta. EpSOS měl dvě hlavní složky služeb elektronického zdravotnictví, a to **Pacientský souhrn** (Patient Summary) a **elektronické lékařské recepty/výdej léků** na elektronický lékařský recept (ePrescription/eDispensation).

Po ukončení projektu EpSOS vznikl projekt Palente, do kterého se zapojilo několik účastníků projektu EpSOS. IZIP byl právě mezi nimi.

PALANTE (PATient Leading and mANaging their healThcare through EHealth)

PALANTE je projekt Evropské Unie v letech **2012-2015**, který částečně navazuje na epSOS. Projekt má referenční číslo **297260** a je pod záštitou **The Information and Communication Technologies Policy Support Programme**. Cenové náklady projektu PALANTE Evropská Unie vyčíslila na 6,38 milionů Eur, z toho polovinu tvoří právě příspěvky od EU³¹. EU projekt považuje za potencionální nástroj pro snížení nákladů na zdravotní péči a zvýšení efektivity systémů zdravotní péče pomocí posílení postavení pacienta. PALANTE mobilizuje 21 partnerů v 10 různých zemích³². Cílem projektu je vedení a řízení zdravotní péče pacienty prostřednictvím e-zdravotnictví. Zaměřuje se na realizaci běžného a uživatelsky přívětivého online přístupu občanů k jejich lékařským a zdravotním datům.³³

³¹ Projects: PALANTE. *Europe's information society* [online]. European Commission, [2013], 23/01/2009 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/information_society/apps/projects/factsheet/index.cfm?project_ref=297260

³² PALANTE: PATient Leading and mANaging their healThcare through EHealth Project (2012 - 2015). *EHMA: European health management association* [online]. EHMA, [2013] [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://www.ehma.org/index.php?q=node/973>

³³ *Palante* [online]. European Union, [2007 - 2013] [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://www.palante-project.eu>

EKZ v České republice jinak

„Karta života“

Karta života je obdoba projektu IZIP. Jedná se o elektronickou službu, která primárně sdružuje důležité informace o zdravotním stavu klienta. Velkou výhodou této služby je, že umožňuje rychlou dostupnost informací o zdravotních proporcích klienta, které mohou v případě ohrožení života sehrát významnou roli. Lékaři poskytnou informace například o krevní skupině, případných alergiích, aktuálně užívaných lécích a tím vyloučí možná rizika při léčbě. Mezi další informace dostupné z Karty života patří soupis výdajů za vyšetření, zákroky a léky hrazené zdravotní pojišťovnou. Od projektu se očekává, že napomůže transparentnosti zdravotnictví a umožní za pomoci jednotného přístupu ošetřujících lékařů k informacím zefektivnit léčbu a tím optimalizovat výdaje na ni. Kartu života využívá od roku 2009 **Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra**. V roce 2012 se k tomuto projektu připojila **Česká průmyslová zdravotní pojišťovna**.³⁴

Vitakarta

Vitakarta je komerční elektronická aplikace, produktem **Oborové zdravotní pojišťovny** umožňující klientům přístup k informacím o jejich zdravotní péči. Eviduje historii vykázaných zákroků ošetřujícím lékařem, typy a výše zaplacených regulačních poplatků, ale také doplatky za léky evidované zdravotní pojišťovnou. Zároveň klientovi umožňuje vedení vlastních záznamů o aktuálním zdravotním stavu. Typicky údaje o očkování, prodělaných nemocech, úrazech aj. Údaje vedené na této „kartě“ mohou být dostupné ošetřujícím lékařům disponujícím aplikací Vitakarta+. Tato aplikace je speciálně určena pro lékaře. Lékaři umožňuje snazší diagnostiku klienta a v případě léčby může napomoci při rozhodování o nejvhodnějším způsobu léčení. Vitakarta+ umí na základě integrovaných ukazatelů vytvářet jednoduché analýzy a sledovat určité ukazatele, jako například Komplexní hodnocení nákladovosti.³⁵

Galenis

Systém Galenis byl vyvinut primárně pro občany, kteří si prostřednictvím tohoto elektronického systému budou spravovat vlastní zdravotní dokumentaci. Jedná se o to, že za plnění systému je zodpovědný pouze občan a to na základě vlastního vědomí a svědomí. Nejedná se tudíž o stoprocentně věrohodný nástroj pro lékaře, jelikož zde nefiguruje lékař jako hlavní entita mající povinnost „spravovat“ kartu klienta. Systém je založen na tom, že klient vkládá digitalizované

³⁴ Karta života s Českou průmyslovou zdravotní pojišťovnou. *IDnes* [online]. Mafra, © 1999 – 2013 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: http://sdeleni.idnes.cz/karta-zivota-s-ceskou-prumyslovou-zdravotni-pojistovnou-pny-/zpr_sdeleni.aspx?c=A121002_182305_zpr_sdeleni_ahr

³⁵ Co je VITAKARTA?. *Oborová zdravotní pojišťovna* [online]. OZB, © 2013 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: http://www.ozp.cz/index.php?ozp_on_line_co_je_vitakarta

kopie lékařských zpráv a buduje svou vlastní databázi. Data jsou v systému archivována a mohou být kdykoliv k dispozici jak klientovi tak lékaři. Mezi výhody patří to, že systém může posloužit jako praktický nástroj při konzultacích mezi lékaři nebo mezi lékařem a klientem a to díky věrohodným kopiím zpráv.³⁶

³⁶ Otázky a odpovědi. *Galenis* [online]. DATA INTER, © 2012 [cit. 2013-10-25]. Dostupné z: <http://www.galenis.cz/otazky-a-odpovedi-5.html>

Závěr

Projekt EZK byl svým způsobem v českém prostředí revoluční. Jeho celoplošné nasazení by znamenalo výrazné urychlení a zjednodušení komunikace mezi účastníky “zdravotnického” procesu, transparentnost v oblasti účetnictví, lékařských předpisech (návaznost práce obvodního a specializovaného lékaře) a v neposlední řadě pohodlnost v přístupu klienta k vlastní dokumentaci i přístup k této dokumentaci v případě ohrožení života úrazem či jinou nepředvídatelnou událostí.

Projekt realizace EZK zadaný společnosti IZIP nebyl veden do zdárného konce. Jak ukázal audit, projekt byl předražený a neefektivní. Mediální zájem o “případ IZIP” byl motivován hlavně problémy, které se v průběhu nasazení EZK vyskytly. Vyšlo najevo, že není jasné nejen financování, ale ani vlastnická práva na portál. Kauze nepřispěla ani změna ve vedení VZP, která tyto EZK využívala.

Příklady obdobných projektů zadaných jinými pojišťovnami ukazují, že EZK nutně nemusí být předražené a nefunkční. Momentálně stojíme na rozcestí, kam se bude EZK ubírat. Jak je zmíněno výše, Ministerstvo zdravotnictví vyhlásilo v roce 2012 soutěž o “Hospodárné a funkční elektronické zdravotnictví”. Do této soutěže se zapojila také společnost IZIP, avšak neuspěla. Vítězem soutěže se stala firma Microsoft, s. r. o.